

KOMUNIKAT PRASOWY nr 202/22

Luksemburg, 15 grudnia 2022 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawach połączonych C-181/21 i C-269/21 | G. i in. (Powoływanie sędziów sądów powszechnych w Polsce)

Zdaniem rzecznika generalnego Anthony'ego Michaela Collinsa wszystkie sądy państwa członkowskiego podlegają wymogowi uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy

Powyższy wymóg ma zastosowanie niezależnie od umiejscowienia danego sądu w krajowym systemie sądownictwa

W ramach dwóch odrębnych wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Sąd Okręgowy w Katowicach i Sąd Okręgowy w Krakowie (Polska) zwróciły się do Trybunału o zbadanie zgodności z prawem Unii procedur powoływania sędziów sądów powszechnych w Polsce.

W sprawie C-181/21 sędzia A.Z., która została powołana na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Katowicach, mimo wstrzymania się Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji od zaopiniowania jej kandydatury z uwagi na wątpliwości co do statusu Krajowej Rady Sądownictwa (zwanej dalej „KRS”) i sposobu jej funkcjonowania, była członkiem trzyosobowego składu tego sądu.

W sprawie C-269/21 sędzia A.T. została powołana na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie w momencie, gdy zaopiniowanie kandydatury na stanowisko sędziowskie przez właściwe zgromadzenie sędziów nie było już wymagane. Kandydaturę sędzi A.T. zaopiniowało Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie, którego połowę członków stanowiły osoby powołane przez Ministra Sprawiedliwości. Sędzia A.T. zasiadała w trzyosobowym składzie tego sądu, który oddał wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia i zwrócił sprawę sądowi odsyłającemu.

W ramach wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sądy odsyłające dążą do uzyskania wykładni zasady uprzedniego ustanowienia sądu na mocy ustawy wyrażonej w art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Sądy odsyłające wyrażają wątpliwości, czy skład orzekający sądu jest zgodny z tą zasadą w sytuacji, gdy niektórzy z jego członków zostali powołani (i) w ramach procedury pomijającej udział organów samorządu sędziowskiego; (ii) na podstawie uchwały KRS, która w przeważającej mierze składa się z członków wybranych przez władzę ustawodawczą; oraz (iii) w sytuacji, gdy kandydaci, którzy nie zostali rekomendowani do powołania w ramach danego postępowania nominacyjnego, nie mieli prawa do zaskarżenia niekorzystnych dla nich uchwał do sądu spełniającego wymóg uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy.

W swojej dzisiejszej opinii rzecznik generalny A.M. Collins stwierdził, że **wymóg uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy znajduje zastosowanie bez rozróżnienia do wszystkich sądów państw członkowskich**, niezależnie od ich umiejscowienia w systemie sądownictwa tego państwa.

Opierając się na orzecznictwie Trybunału¹, rzecznik generalny A.M. Collins potwierdził, że w celu ustalenia, iż doszło do naruszenia tego wymogu, **należy dokonać całościowej oceny różnych czynników, które łącznie mogą budzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności sędziów zasiadających w tym sądzie.**

Rzecznik generalny A.M. Collins przeanalizował również trzy czynniki, na które zwróciły uwagę sądy odsyłające.

Po pierwsze, **sam brak udziału organu samorządu sędziowskiego w procedurze nominacyjnej nie wystarczy do podważenia zgodności z prawem powołania danej osoby na stanowisko sędziego.** Niezależnie do ograniczenia roli zgromadzeń sędziów i wzmocnienia pozycji KRS w postępowaniu nominacyjnym od 2018 r., rzecznik generalny zauważył, że zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, to KRS stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, nie zaś zgromadzenia bądź kolegia sądów. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału² sama okoliczność, że połowa członków takiego kolegium została powołana przez Ministra Sprawiedliwości, nie narusza standardu ustanowionego w art. 19 ust. zdanie drugie TUE.

Po drugie, odnosząc się do roli KRS, rzecznik generalny A.M. Collins oparł się na orzecznictwie Trybunału³, zgodnie z którym **sam udział organu takiego jak KRS w procedurze powoływania sędziów nie może prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezawisłości sędziów wyłonionych w tym procesie.** Wniosek ten może być jednak inny, jeżeli udział takiego organu w połączeniu z innymi istotnymi czynnikami i warunkami, w jakich przebiegał proces nominacyjny, może prowadzić do powstania takich wątpliwości.

Po trzecie, wypowiadając się w przedmiocie możliwości zaskarżenia postępowania prowadzącego do powołania sędziów sądów powszechnych, rzecznik generalny stanął na stanowisku, że **właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego⁴ do kontrolowania uchwał KRS podjętych w tym kontekście została w znacznej mierze i wbrew prawu zawężona.** Opierając się na rozważaniach Trybunału w sprawie C-824/19⁵, rzecznik generalny A.M. Collins stwierdził, że skuteczna kontrola sądowa jest niezbędna w sytuacji, gdy wszystkie istotne czynniki charakteryzujące przebieg procedury nominacyjnej mogą wywołać w przekonaniu jednostek wątpliwości natury systemowej co do niezawisłości i bezstronności powołanych w jej wyniku sędziów. W przekonaniu rzecznika generalnego **sądy odsyłające nie przedstawiły żadnego konkretnego dowodu natury systemowej bądź indywidualnej na poparcie istnienia takich uzasadnionych i poważnych wątpliwości w tym zakresie.**

Z zastrzeżeniem weryfikacji tego stwierdzenia przez sądy odsyłające, rzecznik generalny doszedł do wniosku, że omówione wyżej trzy czynniki **same w sobie nie wystarczą do sformułowania wniosku, że postępowania prowadzące do powołania sędziów sądów powszechnych, takich jak sędzie A.Z. i A.T., są niezgodne z wymogami prawa Unii.**

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

¹ Wyrok z dnia 29 marca 2022 r., *Getin Noble Bank* (C-132/20, pkt 123 i przytoczone tam orzecznictwo). Zobacz także komunikat prasowy nr [52/22](#).

² Zobacz wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., *Land Hessen* (C-272/19, pkt 55, 56). Zobacz także komunikat prasowy nr [85/20](#).

³ Wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., *Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim)* (C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, pkt 75 i przytoczone tam orzecznictwo). Zobacz także komunikat prasowy nr [32/22](#).

⁴ Zobacz w tym względzie pkt 93-110 opinii rzecznika generalnego Collinsa wydanej w dniu 15 grudnia 2022 r. w sprawie [C-204/21](#), *Komisja/Polska (Niezawisłość i życie prywatne sędziów)*. Zobacz także komunikat prasowy nr [201/22](#).

⁵ Wyrok z dnia 2 marca 2021 r., *A.B. i in. (Powołanie sędziów Sądu Najwyższego – Odwołanie)* (C-824/18, pkt 128–136). Zobacz także komunikat prasowy nr [31/21](#).

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

